

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi romai kath. irodalmi társulat heti közlönye.

Megjelenik minden szombaton. — A társulat minden rendű tagjai a lapot tagdíjajukért kapják. — Nemtagok részére előfizetési díj: egészévre 4 frt félévre 2 frt, negyedévre 1 frt.

Ugy e Lap szellemi részét illető cikkek, mint az előfizetési pénzek a „Közművelődés“ szerkesztőségének Gyulafehérvárra a várba küldendők.

Szellemi zarándoklat Rómába

sz. Péter és Pál apostolok sirjához,

a tiszteletükre 1887. évi június 20-ától 29-ig tartandó kilencznapí áhitatra.

Feihívás az összes katolikus hívekhez.

1887-ben 50 éve lesz annak, hogy szentséges Atyánk, XIII. Leo pápa pappá szenteltetett s a szt mise áldozatot az Urnak bémutatta. Abban az évben üli tehát ő szentsége papi jubileumát, oly ünnepet, melyet az egyház aranymenyegző névvel tisztel meg.

Ha a lelkipásztor valamely hitközségben ily ünnepet ül, e szent örömben összes lelki gyermekei osztoznak, ha pedig valamely püspök üli pappászenteltetésének 50-ik évfordulóját, akkor az egész megye vele ünnepel; minthogy tehát e szép nap nem-sokára az összes hívők pásztorának, az egész kath. világ püspökének fog felderülni, mi természetesebb, minthogy az összes keresztény katolikusok kifejezést adjanak lelkükben táplált örömüknek, hogy így az egyházi ünnepély méltóságában és pompájában százszorosan, de ezerszeresen fokozódjék, s oly bensőséget és ielkesedést nyerjen, a minőt ily atyának magasztos állása és oly számos gyermek hódolata s szeretete méltán megkövetel.

Ezen czél elérésére az előkészületeknek már most kell kezdődniök, némelyek már folyamatban vannak, mások meg legközelebb megindulnak. Első sorban is arról van szó, hogy a gyermeki szeretet s hódolat Jézus Krisztus földi helytartója iránt nyilvános vallomást tegyen; arról van szó, hogy az üldöztetésektől csaknem mindenfelé zaklatott anyaszentegyházunk részére az Isten irgalmát leesdjük, de ami legfőbb, arról van szó, hogy a minden világi hatalomtól ment függetlenséget, mely a római pápát hivatala teljesítésében mind isteni, mind emberi jogcizmánél fogva mindenkor megilleti, nyíltan és egész határozottsággal részére megköveteljük; végül arról van szó, hogy a római pápának minden oldalról

beállott szorult helyzetét, melybe őt üldözői hozták, némiképp enyhítsük: — vagy hogy kevés szóba az egészet összefoglaljuk, arról van a szó, hogy a munkás szeretetnek eme jeleivel a hü gyermekek kimutassák a szt Atya iránt kötelel hódolatukat, és hogy ezáltal mindenek felett áldassék ez magasztaltassék. Az, a kinek mint földi helytartója kormányozza egyházát, az az : Krisztus Jézus.

E terv a mostani szomorú időviszonyok szükséges követelménye, mert minél nagyobb erővel fáradozik egyházunk kérelhetetlen ellensége azon, hogy minket Krisztustól elszakítson, annál inkább kell, — hogy mi magunk minden kitelhető módon és eszközzel oda hassunk, hogy minél szorosabban ragaszkodjunk Krisztushoz, a ki földi helytartójában, a római pápa szrmélyében folyton köztünk él.

Őszintén be kell vallanunk, hogy nemcsak a népeket és nemzeteket, hanem a családokat, sőt egyeket is a legnagyobb veszély fenyegeti. Mert mióta azok, kik az állam ügyeit igazgatják, azt az alapelvet állították föl, miszerint nem kell, hogy a népek kormányzása az isteni törvénnyel összhangzásban legyen, mióta tehát a modern liberalizmus és rationalizmus alapelvei szerint az ember lett magának istene és törvénye, azóta az egész társadalmi rend végveszélybe jutott; kézzelfogható jelenségei ezeknek az ugynevezett socialisták, communisták és nihilisták, kiknek száma napról-napra nőttön nő és akik sirjokat ássák az uralkodóknak éppen úgy, mint a népeknek.

Hogy tehát a komoly veszélyeket magunktól elhárítsuk, hogy nemcsak a magunk, hanem gyermekeink üdvét is biztosítsuk, hogy hazánkat, uralkodónkat és fejedelmünket megvédjük ennyi vész közepette, egyedül még csak azon kösziklára építhe-tünk és támaszkodhatunk, a melyről az van mondván: „A pokol kapui nem vesznek erőt rajta,“ ezen trónhoz mindvégig híveknek kell maradnunk, mert egyedül az bírja azon biztos ígéretet, hogy rendületlen fog állani a világ forgásának ezernyi változatai

közegette; ezenbárkába kell menekülnünk, melysohasem lehet a hullámok martaléka, mert Krisztus Urunk van rajta. Csakis általa menekülhetünk meg a fenyegető, végveszély elől, ha a szt. Péter székén ülő családokozhatatlan tanítóhoz hiven ragaszkodva, szavait szívvel és tettel valljuk, mert csak onnét kapják a népek azt a tanítást, mely őket arra képesíti, hogy nem az ál, hanem a valódi, az Isten fiának szabadságát magok részére biztosítsák.

Ezen vállalat, melyet fennebb vázlatosan jeleztünk, és a melyet ezennél bátrak vagyunk a legmelegebben országunk katolikusainak figyelmébe ajánlani, más országokban a fűdő papság és a kath. sajtó részéről is már kedvező fogadtatásban részesült.

Ezen vállalat megvalósítása céljából tervben van, a többi közt, a papi jubileum díszajándékául vatikáni kiállítás rendezni, a melyhez az előmunkálatok már nagyban folynak. E célra „Szt. Szegecs Atyánk XIII. Leo papi jubileuma“ ezim alatt több európai nyelven külön folyóirat fog megjelenni, a mely közzé fogja tenni mindazon adatokat, melyek ezen vállalatra vonatkoznak. — Szóval mindent el fogunk követni és rajtunk bizonyára nem fog mulni, hogy e egyszerű művet a lehető legfényesebb siker koronázza.

Szellemi zarándoklat.

Mint hogy azonban minden vállalat csak úgy számíthat némi sikerre, ha azt a jó Isten kegyelme támogatja, azért e egyszerű ünnepélyt szellemi zarándoklat fogja megelőzni sz. Péter és Pál apostolok sirijához. Ezen ajratossági gyakorlat abban áll, hogy magunkat a szt. Apostolok sirja előtt lenni képzeljük és a fentemlített ünnepély céljának megfelelő néhány áhitatot végzünk. — A „szellemi zarándoklat“ minden rendű és koru híveknek könnyű eszközzel fog szolgálni arra, hogy ez ünnepen részt vegyenek.

Bucsu k.

Szentségecs Atyánk XIII. Leo az 1885-ik évi január 13-án adott kihallgatás alkalmával ő eminentiája Jakobini L. bibornok-államtitkártól aláirt rendelete folytán következő engedményeket tett:

Mindazok, a kik

a) Szent Péter és Pál apostolok sirját a Vatikánban szellemileg tisztelik;

b) e jámbor zarándoklat emelésére és szerencsés befejezésére bármi módon közreműködnek;

c) az ünnepre egy kilencznapi ajtatosság megtartásával készülnek, a mely alatt naponkint a keresztény fejedelmek közti egyetértés, a tévtanok kiirtása, a bűnösök megtérése és anyaszentegyházunk fölmagasztaltatásáért imádkoznak és a rózsafűzér egy harmadát elmondják, a következő bucsukat nyerhetik:

I. A kilencznapi áhitatnak minden egyes napján 300 napi bucsút.

II. A fentnevezett ünnepen, vagy nyolczada alatt valamely napon teljes bucsút, ha töredelmes szívvel meggyónnak, megáldoznak és ő szentsége szándékára imádkoznak.

Részvétel a zarándoklatban.

Ezen szellemi zarándoklat megörökítésére és a résztvevőkre nézve nagyon is előnyös és bizonyára kedvező

czélok elérésére egyéb országokban pl. Franezia, Olaszországban... csekély adományokból álló gyűjtést rendeznek, a melyeket azokért is fel lehet ajánlani, akiknek testi vagy lelki java iránt az illető adakozók érdeklődnek — még a megholtakért is. Az illetők nevei a többiek közé tétetnek, vagy egészen, vagy csak a kezdő betűk, a mint valaki kívánja. Aztán gondoskodva van arról is, hogy az ügy előmozdító, ha ily kisebbszerű adományokból álló bizonyos összeget a bizottsághoz beküldenek, (Franciaországban pl. 10 frk. egyenlő 4 frt. o. é.) emlékül 51 centim. magas és 28 centim. széles olajszinnyomatu képet kapnak, mely kép a bold. Szűzet a kis Jézussal ábrázolja; a képen láthatók szt. Domonkos és szűz szt. Katalin, kiknek a b. Szűz a rózsafűzért nyujtja, a főképet a fűzér alakban 15 mellékkép veszi körül, melyek a rózsafűzér titkait tüntetik elő. A kik 10 frankot adakoznak, nálunk is a következő képekből egyet kiválaszthatnak: Mária szt. Szive. — A szeplőtlenül fogantatott Szűz megjelenése Lourdesban. — Assisi szent Ferencz — Jézus sztsge Szive, vagy a fentebbit.

Midőn a kegyes olvasót a kedvező alkalmra figyelmeztetjük, hogy e lelki zarándoklásban részt vehessen, s midőn bátorságot veszünk magunknak mindenkit arra buzdítani, hogy tehetségéhez képest közreműködni iparkodjék, nem hallgatjuk el azon észrevételünket, hogy ha netalán ezen kegyes adományok az egyházmegyéek splehániai területén már fennálló jótékony egyuletekről valamit elvonnának, szivesebben látjuk, ha a tőlünk megpendített célra az adakozást megszorítjuk, vagy éppenséggel abban hagyják.

Tisztelettel kérünk mindenkit, a ki e tervezetünkrő tudomást szerez, hogy a vállalatot hozzátartozói és ismerősei közt, a mennyre csak tőle telik, terjessze. A kegyes adományok, a melyek esetleg befolytak, egy bizalmi férfi által a bizottságnak megküldhetők. És itt is az ügy buzgó előmozdító, a kik a szétküldendő mintát betöltve a netán begyűlt összeggel együtt a bizottságnak megküldik, ugyanazon felemlített kedvezményben részesülnek.

1. Az adományoknak egy része 200 szt. misére fordittatik, melyek a sz. Apostolok sirijánál, különös imák hozzáadásával, mondatnak, még pedig 100 az élőkéért és 100 a megholtakért az adakozók szándéka szerint.

2. Azonfölül ezentul évenként halottak napján (november 2-án) a vatikáni bazilikában egy Requiem fog megtartani mindazok lelkéért, a kik e jámbor zarándoklatban részt vettek, miután az arra szükségelt alapítvány-összeg a Szentszékeknek átadatott.

3. A résztvevők nevében a szeplőtlenül fogantatott sz: Szűznek aranyból és ezüstből készült, zománczozott, drágakövekkel kirakott egyszerű lámpa ajánlatik fel. Az apostolok sirja előtt szünet nélkül égő lámpa bizonyos tekintetben folytonos könyörgésül szolgáljon a b. Szűzhöz, szt. Péter és szt. Pál apostolokhoz, melyben szükségünket és kívánságainkat terjeszthetjük eléjük azon kegyelmek elnyerésére, melyeket ezen lelki zarándoklatban való részvétel által remélünk. Sőt még halálunk után is arra fogja a bold. Szűzet emlékeztetni, hogy mi az ő tisztelői voltunk, hogy mi ő benne helyeztük reményünket. A lámpára a következő felirat lesz bevésve: Pro

nobis et nostris, pro Ecclesia et Pontifice. (Mi értünk s a mieinkért; az egyház és a pápáért.) Ezért is a szükséges összeg a szentszék rendelkezésére lefizettetik.

4. Ezen kiadások után a fennmaradt összeg a szentszéknel letéteményeztetik és azon sztmiscadományokhoz csatoltatik, melyek forrón szeretet lőpásztorunk XIII. Leo aranymenyekzője alkalmából befolytak.

Küldöttség.

Papok és világiakból álló küldöttség is fog Rómába zarándokolni, hogy az adakozókat és mindazokat képviseljék, akik bármi uton módon ezen szellemi zarándoklatban részt vesznek.

Ezen küldöttség ezreknek meg ezreknek jámbor kivánságait, imáit és ajándékait fogja magával hozni a b. Szűz és a szt Apostolok lábaihoz mély alázattal letenni, a kik mindnyájan sz. szövetségre lépve ugyanazon szándékkal kegyelem és irgalomért esedeznek, hogy valahára veget erjennek a nagy bajok, melyeknek sulya alatt jelenleg nyavalgunk, sóhajtozunk.

Ezen követség meg fogja mondani Krisztus helytartójának, hogy ezren meg ezren imádkoznak az ő szándékára, imadkoznak ő érette, szívök legforróbb buzgóságával ostromlják az eget életbenmaradásáért, hogy aranymenyekzőjenek, papi jubileumának nagyszerű eseményét epségben megülhesse; ki fogja kérni közbenjárását a bold. Szűznél és a sz. Apostoloknál magokért, családokért, élő és megholt kedveseikért és mindnyájok számára apostoli áldást fog kiesdni.

Kérjük tehát a buzgólkodókat, hogy a széküldendő lapot résztvevők és adakozók neveivel betöltsék. Ha a szentszék iránt való kegyeletről van szó; mi magyarok ne maradjunk hátra!

Püspöki körrendelet.

Püspök urunk ő nmlga az erd. rom. kath. nép- illetve elemi fiu- és leányiskolák kimerítő részletes kimutatásának az illető közegek általi összeállítása ügyében, mely a mult Státusgyűlés határozata értelmében ezután évenként a Státusgyűlés elé leendő terjesztendő, az esperesi hivatalokhoz a következő körrendeletet méltóztatot ki-bocsátani:

2148. sz. A ftdő r. kath. Esperesi Hivatalnak. Mint-hogy az erdélyi rom. kath. nép-, illetve elemi fiu s leányiskolák kimerítő részletes kimutatásának a státusgyűlés elé terjesztendő együttes összeállítása nagy munkát és sok időt igényel, es mert az előző években ezen statistikai adatok némely helyekről pontatlanul és elkésve lettek be-terjesztve: felhivom a ftdő esperesi hivatalt erélyesen az iránt gondoskodni, hogy a lefolyt 1884—5. tanévre vonatkozó nép- és elemi iskolai statistikai adatok, az 1883. évi junius 20-án 1488. sz. a. kelt. rendeletemben kijelölt pontokra adandó feleletekkel együtt, érthetőleg és pontosan összeállítva, hozzám legkésőbb f. évi július hó 15-ig okvetlenül fölterjesztessenek. Egyuttal ezen statistikai kimutatásokat felterjesztő lelkészi hivatalok utasítandók, — hogy a tanító életkorára vonatkozó rovatban jelöljék meg annak születési évét és napját, ugyszintén a tanító összes jövedelmét feltüntető (12-ik) rovatban, ne ismételjék az

ingatlanok s termények felsorolását, miután ezek az előbbi rovatokban különben is részletesen megemlíttetnek, hanem a tanító összes évi jövedelmét mutassák ki körülbelüli pénzértékben. Ezen rendeletem jövőre minden további felszólítás bevárása nélkül, pontosan szem előtt tartandó.

Mostanra pedig a tanítók és tanítónők létszámának, képességének és nyugdíj iránti viszonyának nyilvántartása szempontjából, a fennebbi adatokon kívül még megkívánom, hogy az összes rom. kath. kántortanítók, tanítók, segédkantórok, segédtanítók és tanítónők (ideértve a szerzetes tanítónőket is), tanképesítő oklevelőknek a lelkészi hivatal által hitelesített másolatát és arról nyilatkozatukat, hogy melyek tanítói nyugdíjintézetnek tagjai? a fenn kitett határidőig a ftdő esperesi hivatal utján szintén terjesszék fel. K-Fehérvárt, 1885. jun. hó 21-én.

† Ferencz, püspök.

A pápák befolyása Magyarországra.

Jelige: „Quare tremuerunt gentes et populi meditati sunt inania” Ps. 2.

(Folyt. köv.)

Szt. László korát követő idők, az Arpád ház kihal-táig, nem voltak épen a legbékésebbek, hanem inkább királyi testvér-viszályok miatt majd a nemesség, majd a főpapság bonyolult zavargásai által tétettek nyomasztókká a nemzetre nézve. Ezen időszakban lefolyt hazai események szabad tért nyitottak a pápák befolyásának is, mely mindegyre nagyobb, — nemzet-politikai életére is kihatóbb lett. Anayira összefügg a pápai szék befolyásával akkori királyainknak története, hogy kimagasló intézkedéseikben, majdnem teljesen, irányadóvá nőtte ki magát; s ha VII. Gergelyt Magyarországra nézve hűbérur-nak szeretik gnyoson nevezni: annál inkább tehetik ezt ellenteleink III. Incze — és az őt követő pápák némelyikével szemben.

Feladatunknak eleget vélünk tenni, ha e nem minden irányu előadásban a pápai székek befolyását jelenteg csak általános vonásokban rajzoljuk s részletekre csak a fontosabb esetekben térünk át.

Ezen időben főleg odairányult a pápák figyelme, hogy maguknak minél nagyobb tekintélyt szerezzenek, de egyszeremind arra is, hogy ezen tekintélyt a haza javára használják fel.

Kálmán a papság irányában a pápa kérelmére nevezetes engedményeket tett, II. Géza lemond a püspökök áthelyezésének jogáról, III. István tovább megy s a kinevezést és megerősítést is a pápának engedi át.

De, hogyha a királyok tettek engedményeket, a pápák is viszonzották azt. Így III. Bélának koronaztatását, kivételesen, a kalocsai érsekre ruházta át a pápa és IV. Istvánt felment a rákimondott átok alól. Ha voltak viszonsszolgálatra méltó engedmények, voltak egyszeremind összeütköző kívánalmak is, mert vagy a pápa nem teljesítette a király kérelmét, vagy pedig ez néha megtagadta amannak az engedelmességet, egyszerüen mellőzván intéset, vagy felszólítását.

A pápák azonban következetesek voltak igényeik növelésében, megkivánták, hogy a király megválasztását velök tudassa, engedelmességet igérjen, a kereszténység-

ayagi és szellemi előhaladásáról gondoskodják. Annyira vitték befolyásukat, hogy III. Incze korában nem volt fontos ügy, melynek létesítésére engedelmét, elintézésére tanácsát ki ne kérték volna. A trónörökösnek megkoronáztatása csak a pápa engedelmével történhetett meg, a pártviszályok lecsillapítására ő kérték fel, mint békebíró, az országban annatákat szedet, főnhatóságát a szerzetes intézményekre is kiterjeszti.

S mégis, ily hatalmas intézkedések mellett van valami, mi határt szab a független hűbéruraság tekintélyének, a mi Imre és Endre királyok alatt leginkább kimagaslík, a midőn pedig III. Incze magától annyira függővé akará tenni az országot. Ez nem más, mint a tetszés szerinti engedelmesség a magyar királyok részéről a pápai rendelkezésekkel szemben.

Imre királynak testvérével, Endrével, folytatott pártoskodásai alatt egymást érik III. Incze rendeletei, majdnem minden évben pápai követek jönnek, vagy a püspöki karhoz, vagy a királyhoz és a nem épen jellemzilárd Imre akár hányszor figyelembe sem veszi a pápa bulláit s nem retten meg, midőn ki nem menthető bűncéért excommunicatioval fenyegetik. Egyébiránt többször hallgatott a pápának atyai szelid feddéseire, követte utbaigazításait, teljesítette kérelmét, ha szolgálataival jót tehetett. Testvéri féltékenységből a pápa felszólítása folytán sem ment ugyan a szent földre, de a szerbek megtérítésén gen sokat fáradozott. Hogy elismerte a pápa tekintélyét, mutatja azon alázatos kérelme, melylyel László fiának megkoronáztatását eszközli ki, s kitűnik ez egyéb tényeiből is úgy, hogy utánna, II. Endrét kivéve, talán egyszer sem volt oly nagy Magyarországra a pápák befolyása, mint ő alatta.

A befolyásnak ilyféle nyilvánulásai minden adandó alkalommal ismétlődtek és IX. Gergely politikai egyezkedéseinkbe is már mélyebben avatja bele magát. Ez a pápa volt az, ki II. Endrét fiával, Bélával, kibékíti s így az országot a viszályoktól megtisztítva adhatja át mintegy Béla férfiás kormányzásának; de ez a pápa volt az is, ki magánérdekü harcza miatt a végveszedelemben forgó Magyarországnak segélyt nem küldött, már pedig, ha valóságos hűbér urnak tekintette volna magát, bármely módon kellett volna segélyről gondoskodnia.

A sajió vétnap, a mindent elpusztító tatárok kimenetele után, a hamvaiból föltámadt ország az irányába tanusított részvétlenséget jövőre mindenkép el akarta magától távolítani. A jogos háboru fegyverével támada meg Béla Harczias Frigyes, ki az elhagyatottság és inség napjaiban, a végveszedelemben oly haszonlesőnek, hűtlennek és érzéketlennek mutatta magát. A pápa beavatja magát a dologba és segíti Bélát törvényes követeléseiben. Harczias Frigyes elesik ugyan, hanem a harcz tovább foly, a birtokot igénylő felek között és csakis IV. Incze pápa közbejárására éri véget, ki Bélának Stajerországot megszerzi s további nehéz munkáiban segítségét felajánlja.

Az újjászületett országban minden erősbülni, régi helyzetét visszanyerni törekszik: a nemesek hatalmukat, a főpapok tekintélyüket s nem csoda, ha ily körülmények között a pápák is befolyásukat megtartják. Ugyanazon körülmények és szükségszerűségek, melyek alapot adtak vala már előbb a nagymérvű befolyásnak, nem hiányoztak most sem; mert ott volt 4-ik Bélának egy má-

sad-királyi intézménye, István fia személyében, nem külvömben IV. Lászlónak botrányos életmódja.

Az első makacs belviszályoknak lett szülője; a pápák újra mint békebírók lépnek fel az atya és fiu között s szerencsésen lecsillapítják a zavarokat. A második csak ujjabb fényes, bizonyítéka a pápák nemesszivűségének, mert magára a király személyére talán egyszer sem fordítottak oly nagy gondot, mint IV. Lászlóra, de nem is kívánta meg ezt a királyi méltóság soha. A pápa, III. Miklós értesülvén a csak előbb életre kelt ország szomorú sorsáról, azonnal (1278.) követséget küld a királyhoz, inti őt kötelmeire, nemzete nemesslelkűségére, mely türi ugyan a roz királyt, de könnyen kifradhat a rüresben, figyelmezteti a bekövetkezendő roszakra. Kevés az eredménye ennek is, oly kevés, hogy a kötelmeiről megfélekedezett király, még a pápai követséget is — mely legalább az egyház ügyeit törekedett megorvosolni — országából kiüzi, a papsággal roszul bánik. Ezért a pápa kiközösítéssel sújtja, mit szívére vesz ugyan némileg a király, de feltevéseiben állhatatlan.

Az egymás után következő pápák minden befolyásukat felhasználják a király megjavítására és nyíltan megmutatják, hogy tulajdonképen mik ők a Magyarországot illető főuraságot tekintve. IV. Márton is jobb életre szólítja fel Lászlót, mert, hanem keményebb eszközökhöz kénytelen nyulni. IV. Honorius a megelőző királyok dicső példáit, a méltóság nagyságát, a bün alávalóságát állítja elébe s engedelmességre hívja fel. IV. Miklós 1288-ban keresztet hadat hirdettet a tatárok és kunok ellen, kiknek ujjabb betöréséről lehetett tartani. A pápának minden gondoskodása daczára az ifju király dicsötelenül vész el bünének boszuló kezei által.

A trónviszályok újból megindulnak s aszt. szék igényeit teljes képpen mutatja fel; mert IV. Miklós „többféle oknál fogva Magyarországot Romához tartozónak“ mondja és védi ebbeli nyilatkozatát Rudolf ellenében s törekvését érvényre is juttatja. VIII. Bonifaczius a pápai főség utolsó nagy férfia III. Endrét nem is ismeri el királynak, még annak sem czimezi, hanem minden ígveketét arra fordítja, hogy Martel Károlyt ültethesse a magyar trónra. Midőn kegveltje meghal ennek kiskoru fiát, Robert Károlyt erőszakolja a rendekre, főképen akkor, midőn Arpad nemzetsége III. Endrében kihalván, egészen új királyi családra várt az ország.

Ezen időben a pápai hatalom fényének még tetőpontján állott az europai hatalmakkal szemben és a pápák jogaikat, melyeket népekre, fejedelmekre egyformán gyakoroltak, isteni alapra vélték építve lenni, azon elvből indulván ki, hogy isteni üdvözítőnk minden fejedelmek fölé rendelte őket. Hatalmukat azonban legkönnyebben gyakorolhatták Magyarországnban szerzett érdemeik s a királyoknak adott annyi kiváltságok folytán. Épen azért midőn nem volt többé Magyarország trónjának egyenes örökséggel bíró háza, VIII. Bonifácz úgy gondolkodott, hogy valamint II. Silvester királyi méltóságot adott hazánkknak, ép úgy adhat most a többféleképen növekedett pápai befolyás egy új uralkodó házat is. S mit tesznek erre a magyarok?

Erzik a kérdés fontosságát s megemlékezve honalapító atyáinknak Etelközben létesített szerződésokról: egy nagyszerű ellenhatás keletkezik, mely a király választás jogát függetlenül a magyar nemzetnek tulajdonítja. Lát-

ták hogyha most engednek a pápának : teljes lesz a hűbéri viszony, mely eddig magát kinőni nem tudta soha és jogos eljárásuknak tudatában az önérzetes nemzeti párt a cseh Venczelt királynak kiáltja ki.

A pápa átokkal sújtja a budaiakat és Venczelt, ki a pápa legnagyobb ellenfelével szép Fülöppel szövetezik, mivel a királyságról most ő sem akar egy könnyen lemondani. VIII. Bonifaczius elnyomatik, a pápai hatalom erős visszavezetést szenved ; mindazonáltal V. Benedek és V. Kelemen Róbert Károly ügyét melegen pártfogják, de daczára, hogy ügye tetemesen javul, a nemzeti párt mégis Ottót választja királynak. Ez ellenében sikerült aztán V. Kelemennek pártfogoltját a rendekkel megkedveltetni, kik 1308-ban, nem a pápai parancs folytán — mint Gentilis bibornok magát kifejezé, s mi ellon mindig tiltakoztak — hanem szabad akarattal Károlyt magyar királynak megis választották.

Mintha éreztetni akarná Károlylala szót, hogy ő volt, ki érdekében legtöbbet fáradozott : dijt szedett mintegy Magyarországon magának és a püspökök nagy bosszúságára, a régi módozattól eltérőleg, XXII. János 1317. a megürült egyházi javadalmaknak felét maga számára foglalja le, míg másik fele esik csak a királyi kincstár részére. Öt év mulva tovább megy és a papság jövedelmének 10-ed részét magának követeli s követelését be is hajtja Károly segítségével folytán.

Azonban, ha kimondjuk, hogy Károly első sorban neki köszönheti királyságát, ki kell mondanunk azt is, hogy a pápa volt az, ki őt olaszországi igényeitől megfosztani törekedett s Károly igyekezete elé lépten-nyomon akadályokat gördített.

Ennyire fejlődött a pápai befolyás Szt. László idejétől fogva, rövid két század lefolyása alatt ; ennél tovább aztán nem is igen haladott a politikai téren, legalább nem ily irányban, mint eddig, hanem igen az egyházi ügyek terén épen úgy, mint más népeknél.

Ez tehát hazánkban a pápai befolyás legnevezetesebb korszaka s hatalma nyilvánulásának legkimagaslóbb pontja. Hányan vannak napjainkban, kik pusztán ellenkezési viszketegből, minden alaposabb vizsgálat nélkül a pápának eddigi eljárását a legfeketébb színben szeretnék föltüntetni, azok intézkedéseit minden módon kárhözatni akarják. Hanem beszélnek ezekkel szemben a tények, a soha meg nem vetendő okoknak nagyszerű okozatai.

Am tessék bárkinek a fennebbi rövid, de mindent magokba rejtő alap-principiumokból levonni a következtetést a pápaságnak hazánkra gyakorolt befolyása iránt. Akadunk, nem egyszer, oly tényekre, melyek Magyarországnak változandó viszonyait tekintve, majdnem semmi haszonnal sem jártak, sőt olykor zavart, háboruságot tápláltak a szabadságáért mindig lelkesülő magyar nemzet körében; vannak olyan mozzanatok, melyek időszerűtlenségöknél fogva sokszor nem várt visszahatásnak lettek okozói s képesek voltak, még egy annyira engedelmes Imre királyban is makacs ellentállást teremteni. De mik ezek az annyi üdvös intézkedésekkel összehasonlítva ! „Minden éremnek két oldala van,“ tartja a közmondás ; s a midőn még az anyagi dolgokat tekintve is, „a potiori fit semper denominatio“ bátran kimondhatjuk, hogy a szót széknek ily nagy befolyása hazánkra nézve csak

üdvös és kívánatos volt. Mert, ha veszély fenyegett hazánkat, annak szabadsága, jóléte forogván kérdésben : a pápák voltak, kik legelőször figyelmeztették az országot s törekedtek, ha viszály dult a hazán, azt a legjobban kiegyenliteni. Ha a főpapok hatalmaskodtak : a pápának elég egy feddő levele, ha az uralkodó nem járt helveston, majd a nemzet jobbjai ellen vétkezvén, vagy a királyi méltóságon útvén csorbát : azonnal küldi a pápa a díszes követtséget, mely mindent megorvosol, ha hatalmában áll. S mindezt a legnagyobb készséggel és odaadással teljesíti a szót szék.

Távol van tőlünk, magyar katolikusoktól az, hogy piruljunk az igazság szava hallatára, hogy minden jogosult alap nélkül mentegessük a nemzet bibijét nem minden időben és alkalommal ismerő pápáknak némelykor céltévesztett eljárásait : hanem az igazság és méltanyosság nevében erőssen megkívánjuk, hogy kik mindazt szemünkre vetik, ismerjék el azt is, a mi jó, helyes és dicső.

(Folyt. köv.)

T Á R C Z A

Szádvári Bebek István és fiai.

— Történeti elbeszélés a magyar előidőből. —

Irta : **Léárd József.**

(Folyt.)

Jelige : „Szép nagy ősök emlékére visszatérhetni: de megelőzni elődeiket nagy tettekkel, ez sebb és dicsőbb hivatás.“ A költő.

Az ünnepelvek végükhöz értek, és a nemesek, kik nem köteleztettek Budán maradni, vagy pedig birtokuk nem tartóztatta ott vissza, ismét ősi lakhelveikre visszatértek.

Az utóbbiak közé tartozott Bebek István is két ifjabb fiával, mivel a legidősb fiának az udvarnál kellett maradnia.

Szádvárra megérkezve természetes, hogy még sokáig képezte beszéd tárgyát a királyi udvarnál tartózkodás atya és fiuk közt.

„Már mindketten rang és méltóságra vergődtek“ mondá egy este vacsora közben az öreg fiának „és már ideje volna a jövőről is gondolkozni.“

„Hogyan érted ezt atyám?“ kérdé László. „Ugy értem, hogy nincs már többet vesztegetni való időtök arra, mízzert Magyarhon nemes hölgyei közül magatoknak élettársat válasszatok.“

„Szívemből beszélsz.“ mondá Ferencz.

„Az én gondolatom is ez,“ tevő hozzá László.

„Jó, viszonzá Bebek, tehát a földologgal tisztában volnánk. Tehát nem sokára rá kerül a sor annak megfontolására, vajjon Magyarország nemes hajadonai közt kikre esik majd választástok, hogy mind a Bebek családnak, mind pedig saját állástoknak elégtétel adassék.“

„Én már eltaláltam választásomat“ mondá László.

„En is az enyémet,“ szóla Ferencz.

„Micsoda? — kiálta föl az öreg Bebek csodálkozva. — Ime, hát ti tervemnek előmunkásai voltatok. És ki legyen a te választottad László?“

„Hogyha nincs ellene semmi kifogása, tehát Ilona a nyitrai főispánnak Ilményinek leánya.“

„És a tied Feri?“

„Margit, Tétényi várnagynak leánya.“

„Hm — mosolyga az öreg Bebek, ajka széleinél hosszan lecsüngő bajuszát megsimítva — nincs rossz izlésték azt el kell ismerni. A két megnevezett az országnak legkifogástalanabb és legtekintélyesebb leányai közé tartozik. Csak az még a kérdés, hogy vajjon sikerülend-e nektek az ő hajlamaikat is megnyerni.“

„Hízégek magamnak — mondá László — Ilona hajlamát bírhatni.“

„És én Margitét“ egészíté ki Ferencz.

„Ugy látszik, hogy ti az időt az udvarnál jól felhasználtátok“ mondá Bebek mosolyogva.

„De mit használ, folytatá László borult homlokkal, ha az öreg Ilményi beleegyezését megtagadja.“

„És miért tenné azt?“ kérdé Bebek kevélyen.

„Sok kérése van Ilonának.“

„Fájdalom Margitnak is,“ folytatá Ferencz busan.

„De egyszem, a kivel az egy szádvari Bebek meg nem mérkőzhetnék — mondá erre az atya. Elég, meglátjuk majd miként fogjuk ez ügyet jó móddal véghez vinni. Tartsátok magatokat a nászutra készen. Te legelőbb László. Közelebbi napokban Ilmény-várba és aztán Tétényvárkastélyba rándulunk el? Addig pedig semmit se intézkedjétek ez ügyben.“

Ezen szavakkal elbocsátá magától fiait, a kik erre atyai jobbát megsökölték s reménytelen szívvél távoztak.

* * *

Már három nap múlva a fenemlített beszélgetés után szádvari Bebek átadé derék várnagya Rísök Istvánnak a vár fölötti felügyeletet és László fia és néhány fegyvernökkel utra készült Ilményvárra.

László egy arany és selyemhímzéssel díszített dolmányt és egy kócsagtollal ékített kalpagot, Bebek István ellenben egy aranyzsinoros Attilát csiga alakú gombokkal és egy czobolyprémes kalpagot viselt, mindkettőjüknek oldalán pedig ezüsttel kivert kard lógott és csizmájukon pedig nagy ezüst sarkantyuk fénylettek.

Lovaik rojtokkal, aranyos és tarka színű csafrangokkal voltak ékítve.

Ilményvára a Nyitra folyó mellett feküdt. Nyitravármegyében jelenleg Ürmény helység.

Az Ilményiek a mai Ürményieknek elődei valának.

Az út odáig nagy cserfaerdőkön át vezetett, melyek árnyékukkal mért földnyire befódték a vidéket és néhány rom és rablóvár mellett, melyeket Lajos király rombolt el, azután síkságokon, melyek részben hosszú száru füvel benöve, nagyobbbrészt pedig kopaszok és fehér futóhomokkal voltak fódve, melyeken csakis a kékféjú bogács és az ugynevezett sulyom terjesztette ki gyökérszárait, melynek hajtása ostorformára kuszik szét a földön és csillag alakú gyümölcsöt terem, melyet a magyar nép királydiényének nevez.

Ritkán pillant meg az utas néhány árpa- és rozsföldektől környezett csárdát, vagy egy tanyának ódon szalmafödélét, vagy valamely menhelyet a vihar előtt, vagy éji szállásul, arra van utalva, miszerint bundát és ételmi-

szert vigyen magával — mi okból utasaink is egy jól becsomagolt eleségtartót vivének magukkal.

Lehető gyorsasággal tevék meg Bebek István és fia László a nehézség utat ezen vadonokon át. Előbbi azon derült hangulatban, a mely majd mindig sajátja volt, az utóbbi azon üdvös reménnyel telve, hogy legforróbb ohajtásait megkoronázva látandja.

Végre megérkeztek Ilményvárra, a hol a várur és leányaitól és magyar vendégszeretettel fogadtattak.

Azonban Szádvár urai nem valának az egyedüliek a kik leánynézőbe fáradtak Ilményvárba, mert már előttük két nemes ott megfordult, a kiket ugyanazon végezzél vezérelt a várba.

Az egyik Széchy Miklós és a másik Lengyel Péter, kik mindketten Ilményi egyik-egyik leányának kezéért esengettek és pedig Széchy Ilonáért, Lengyel pedig Jolánért.

Előbbi kosarat kapott ugyan és épen lóra ült, hogy ismét a királyi sereghez menjen, utóbbi ellenben a leány és az atya beleegyezését megnyerte.

Természetes vala, hogy ezen eseményt a lakomák és vigaságok hosszú sora követte, melyek az öreg Bebeket sokáig lekötve tarták és gátlák, hogy szándékát Ilményivel közölhesse, e helyett azonban László részére anna, több alkalmat nyújtanak választottjának szive érzelmét kitárthatni.

Végtére az első örömmámor lezajlott és a mérsékeltabb s csendesebb örömmek adott helyet az illetőknel, midőn Bebeknek sikerüle a várurral egyedül beszélhetni.

Miután hosszabb ideig gondolkozott afölött, hogy mily módon tegye meg előterjesztését, legott Ilményi termébe belépett.

Ezen előkészületektől azonban a derék Bebek megkímélhetné volna magát, mert mihelyt Ilményiöt megpillantotta, fölkiálta: „Miben áll a fogadás, mert tudom, hogy mi vezérelt tégedet és László fiadat ide Ilményvárra.“

„És mint vélekedel idejövételünk oka fölől?“

„Elakarjátok tölem Ilonát rabolni?“ felelé Ilményi.

„Eltaláltad, valóban eltaláltad“ kiálta fel Bebek. Nagyon kedves előttem, hogy rögtön a dolog nyitjára találál, mely azon véleményre jogosít föl, hogy közbenjárásom nálad kedvező fogadtatásra találánd, mert Ilona kisasszony és Lászlóm egymásnak rendelve lenni látszanak.

„És mégis, viszonzá Ilményi, kinek homlokát redők boríták el — fájdalom — számodra nem nyújthatok kielégítő választ.“

„Hogyan? — kérdá Bebek meglepetve. — Te egy Szádvárnak megkeresését visszautasítod?“

„Lelkem legmélyebb keservével — folytatá Ilményi, mert csak szerencsémnek tarthatom a hatalmas és gazdag Bebekkel, Szádvár urával közelebbi rokonságba juthatni. Tüstént beleegyezésemet is adom ezen összeköttetéshez, ha te egy föltételt teljesítesz? de a melynek teljesítése — fájdalom — nem áll hatalmadban.“

„Talányokban beszélsz. Minő föltétel lehetne ez?“

„Adj fiadnak egy erős várat, miként az egy magyar nemeshez méltó.“

„Miként tehessem azt? — mondá Bebek, — midőn te jól tudod, hogy Lajos király ama rendeletet bocsátá ki, hogy minden nemes család csupán egy erős várat bírhasson

„Jól tudom, ezt a király megerősítette. De Ilményvárban én király vagyok, s szintén megállapítottam leányom kezét csak is olyan kérőnek adni, a ki őt saját várába viheti.“

„Arpád fia — folytatá Ilményi tovább — nincsenek arra teremtve, hogy a homokban éljenek, miként a jászok, kunok vagy hajdúk.“

A nemes magyarnak házzal kell birnia véd és dacz szempontjából.

Ezen okból utasítam el a derék Széchy Miklóst, noha nem szívesen tevém és a szerencsésb Lengyelnek, a ki egy vár birtokában van ígérém oda Jolán kezét.

Szerez László részére egy várat kőfalakkal, árkokkal és őrtornyokkal, miként azt atyáink birták és Ilona kezét birandja.“

Bebek István néhány pillanatig gondolatokba elmélyedve maga elé bámult, azután mondá: „Nosza majd meglátjuk, ha valjon nem található-e ezen fejszéhez alkalmas nyél. Igérd meg mégis nekem, hogy egy hó eltelté előtt leányod keze fölül nem intézkedel.“

„Itt van rá kezem, mondá Ilményi. Legyen az életnek legjobb öröme, ha azt véghez viheted, a mit én ép oly lehetetlennek tartok, mint a holdat az égről alá hozni.“

„Egy szádvári Bebeknek semmi sem lehetetlen“ viszonozá Bebek kevélyen, és így Isten veled.“

„Nagy önbizalmad van Bebek, folytatá Ilményi, adja az ég, hogy az ezuttal valósuljon.“

Erre elbuesuzék Bebek a váruortól s leányaitól és fiával együtt e hagyta a várat.

Hazatérőben az Ilona kellembájaitól mámorba fut Lászlóval közölte a megtörténetket, a ki e fölött arany álmaiból kiragadva, teljes kétségbe jutott, s azonnal azon sereghez ohajtott jutni, a mely éppen kelet felé azon tá-
tárok ellen indult, a kik Morvába beütöttek volt.

„Rosz hadvezér az előttem, folytatá Bebek, a ki mindjárt letádjá a csatát, mivel az első támadás visszaveretett. Még nincs minden remény a sikerre neave el-
veszve, csak érett megfontolást igényel az, a mire vál-
lalkozni kell, hogy az Ilményi által kiszabott föltétel va-
lósuljon, a nélkül, hogy a király rendelete megsérressék.“

A pokol műve lenne az, ha egy szádvári Bebek itt a kivezető utra rá nem találna.“

Bármí csekély vigaszt költött is fel Lászlóban ezen nyilatkozat, ugy mégis volt legalább annyi hatása, hogy az utó reménynek már-már hamvadó szikrája őt a teljes kialvástól megkimélte.

Kevesebb jókedvvel mint elindultakor lovagla ez-
után Bebek a mélyen levert Lászlóval Szádvárba föl.

(Folyt. köv.)

KISEBB KÖZLEMÉNYEK

— **HETI KÖRSZEMLE. Itthon.** A lapok az alsóház reformálását sürgetik, s joggal: mert eltekintve a sok adó és egyéb közterhektől, már az ézelviségszabványai alapján is méltán elvárhatjuk, hogy szakértő, és ne kontár emberek hozzák e sokat sanyargott haza gyermekeinek a törvényeket; képviselődünk reformkérdésével összefügg a három év helyett 5 évi képviselői mandatum kérdése is, melynek létesítése mellett, nagy tekintélyek — mint pl. Trefort miniszter, ő nmíga — is pládiróznak.

— **Róma.** Guibert párisi bib-érsek, a **Sztatyához** intézett levelében, mély fájdalmát fejezi ki Pitra K. János bíbornok portói püspök levelének e tartalma felett: „XIII. Leo pápa az egyházipolitikai kérdésekben nagy engedékenységet tanusít, s ezáltal, veszélyezteti a szt ügyvet,“ melyet Pitra az „Amstelbote“ cz. katolikus lapszerkesztőjének küldött volna be. A Sztatva magasaróptü szemlemben, tartalomdúsan válaszolt a párisi érseknek, ezen válasz megjelenése után Pitra bíbornok az önmegtagadás teljes hangján elérzékenyülve bocsánatért esedezék az egyház fejenél, egybek közt mondván: „**Sajnálom azt, amit Sztséged sajnál, óhajtom azt, a mit Sztséged óhajt, s kárkoztatom azt, a mit Sztséged kárkozt.**“ Tehát ő egészen alávetette magát az apostoli fejedelem tekintélyének, persze van hű-hó a liberalo-judaico-journalok táborában! — **A világhírű** nyelv-tudós **Mezzofanti** bíbornoknak, ki 1840-ben halt meg, emlékéit e hó 20-án leplezték le az örök városban.

— **Belgium:** Ockehouta miniszter a szenatusban ki jelentette: hogy a vasuti államásoknál elúrústratni szokott francia nyelvű, obscen regényeket elfogja tiltani; a sikamlós ízlésű gschäftelők természetesen duszognak ezért petyhúdt lapjaikban; de ez mit sem használ! —

— **Franciaország.** Hugó Viktor temetésére a franko-murator kormány meghívta az egész diplomáciai kart; de a nagy hatalmak, és kisebb országok követői **tüntetőleg** távol maradtak, kivéve Hellász és Albion követeit.

— **Olaszország.** Megkívánva Gladstone sorsát, megbukott a pribék Depretis olasz miniszterium is! Béke poraira!

— **XI. VI. választmányi gyűlés, tartatott 1885. június 24.** Jelen voltak: Dr. Tódor J. alelnök, Nagy I. kanonok, Dr. Szuchy B. Dr. Veress F., Takó J., Szabó I., Avád J., Straubert Ö., Tamási A., Fogarasi J., Dr. Cserni B., Pál I. titkár.

1. A jegyzőkönyv hitelesítterik.
2. Az állandó szüvizsgáló bizottság megteszi jelentését a pénztár állapotáról a mint következik: Számadás, A pénztári év ápril 27-án történt lezárása alkalmával volt 348 frt 55 kr. Azóta begyűlt: 1) Hátralekötökből 18 frt. 2) 1885-re tagdíjak 67 frt. 3) Legelső köteleességért* 9 frt. 75 kr. összesen 105 fr. 25 kr. Összeg 453 fr. 80 kr. Azóta ki lett adva: 1) „A legelső köteleesség“ című fizetek szátküldése 9 frt 58 kr. 2) Pálvadij fejbéne 35 frt. 3) A közművelődés 17, 18, 19, 20, 21, 22, sz. 114 frt. 4) Löwynek büntetése visszatérítés 50 frt. 5) Újsághelyezetek 19 frt. összesen 248 frt -8 kr. marad összesen vagyon 205 frt. 2 kr. 1885. január elsőől összes: 1) bevétel 1283 frt 30 kr. 2) kiadás 1078 frt 28 kr. maradt a fentti 205 frt 2 kr.

Tartozás az alap vagyonnak, mely 1350 frt. levonva a készpénzbenlevő 204 frt 85 kr. összesen 1145 frt 16 kr. Gyulaféhevártt 1885. június 24-én

A pénztári hivatal Helvesnek találuk: Dr. Szuchi Béla. Takó.

- 3) Alelnök felhívja a választmányt, hogy mivel társulati rendes titkár másfelé elfoglaltsága miatt a közgyűlésen nem lehet jelen, titkár távolléteig helyetteséről gondoskodják. — Közfelkialtással Tamási A. püspöki cseremoniaris választatuk meg.

Ezután a közgyűlést és a társulat érdekét illető sok fontos ügy beszélgetvén meg az ülés szétoszlott, jegyzőkönyvhitelesítésre felkértevén Nagy I. kanonok, Szabó I. és Straubert Ö. tagtársak.

K. m. f.

Pál István, titkár.

IRODALOM.

— Megjelent: **„Isten ígéje szent beszédekben.** Szerkeszti Jagicza Lajos. Kiadja Buzárovits G. Eszteromban. X. évf. 7-ik füzet. Tartalma hat szent beszéd. Ara egész évre (12 füzet) 2 frt.

„Tájékozás a csillagos egen.“ Irta dr. Cserni Béla, bölcsészettudor, gyulafehérvári gym. tanár.

A tudományszakok csak úgy nyerhetnek biztos alapot, ha azokban az egyes tantételek tüzetes megvitatás tárgyát képezik. Korunkat e tekintetben méltán nevezhetni utóronként, mert a tudomány ismereteket specializálni szereti kezelni, mert buvárkodása anyagát a részletekben mutatja be. Egy ily specialis becses művel gazdagította magyar irodalmunkat említett tanár ur, midőn a természetudomány köréből merített érdekes téma részletes megvilágítását szerencsésen megoldotta.

E művet szerző a művelt közönség számára adta ki, de talán azért tette e jelzést, mert a természettudomány s még inkább a kevésbé elterjedt csillagászati ismeretek a műveltebb körök táplálékához tartoznak, de tulajdonképpen e művet a középiskolai tanuló is, a ki a földrajz elemeiben jártassággal bír, — szintén haszonnal olvashatja.

Az ég boltozatára kell lépned kedves olvasó — midőn e könyvet kezdedbe veszed — hogy ott, mint a mezők virányain élvezhesd a természet szépségét, hálával telt kebeli borulhass annak trónjához — és az ég és földnek és mindazoknak, mik ott léteznek — teremője és bölcs fenntartója!!

De lássuk most általánosságban a könyv tartalmát. Szerző némi földrajzi előzmények ismertetése után átmege az égboltozat beosztására, élénk megkülönböztetést tesz a csillagok közt fényük szerinti megjelenés által, — majd a csillagképek eredetét történelmi és időtani bevezetéssel bonczolja és megismertet azon módzserrel, mikép lehessen az álló és bolygó csillagokat, — azoknak mozgását a legegyszerűbb természettani segéd-eszközök alkalmazása folytán megfigyelni.

A csillagok közti tájékozásra háromféle eljárást mutat be.

a) tizenkét gyakorlatban a sarkcsillagtól kiindulva.
b) A tejút és a Sziustól kezdve ismerteti az egyes csillagokat.

c) A harmadik gyakorlati tájékozás az állatkört veszi alapul, melyhez járul az év tizenkét hónapjában látható főbb csillagok elhelyezéséből merített tájékozás.

A practicus művet bezárják: a csillagok útjainak átváltoztatása időre, a földrajzi mérések s végül mintegy függelékét képez: a naprendszer rövid ismertetése.

Szerző hogy egy feladatárak derekasan megfelelt nemcsak a műnek belbecse, de azon méltatás is, melynélfogva az irodalmi társulat kiadványai sorába felvette, eléggé bizonyítja. Különben is a szerzőnek avatott tolla, eddigi irodalmi munkássága elég készséget nyújt, hogy becses irodalmi termék e műve is. Készséggel ajánljuk olvasóinknak, ara 80 kr. kapható az erdélyi rom. kath. irodalmi társulatnál Gyulafehérvárrt.

Aristides.

A NAPI ESEMÉNYEK KÖRÉBŐL

— **Nyilvános köszönet.** Dr. Fischer Ferencz ur, brassói orvos és a rózsnyói r. kath. főkegyháznak évek óta buzgó főgondnoka, ki Rózsnyón laktában az ottani szegénysorsu hívek számára emelt oratorium létesítése körüli oly sok odaadás- és fáradozással működött, és annak felszerelésére annyi áldozatot hozott, jelenleg is érezteti veünk valóban atyai jótekingóságát, mert amellet, hogy egyházi kisebb szükségleteink tedezéséhez minden évben hozzájárul, közelebből szives vala nagylelkűleg elengedni ama 25 o. é. frtot adósságunkat, melylyel neki régóta tartozánk, s mely összeg után soha egy krajczár kamatot sem követelt. Midőn ezt mélyen érezt hálánkból kifolyólag nyilvánosan is felemlíteni kedves kötelemnek isme-

rem, egyszersmint nem tehetem, hogy a nemes tettért magam és híveim halálját ki ne fejezzem, imaszerűleg óhajtván, miszerint Isten az ő egyháza iránt lángolóan buzgolkodó főgondnokunk drága életét tartsa meg — hosszasan állandó jólétben, javára a szegénysorsuaknak, kiken úgyis mint orvos sokszor segít jobbkézze, mitsem tudván róla a balkeze, — diszére és felvirágzására egyházunknak, melynek mindig egyik hív és áldozatra kész harczosa. Törösvárrt, 1885. június 24. **Baráczy Albert,** s. k. lelkész.

— **Személyzeti :** Rácz István nagyági plebános bányavidéki igazgató alesperessé neveztetett ki.

— **Alapítványok.** Csik-szentkirályi Szabó Imre ájtatos alapítványul 34 frt 50 kr. Kristó Peter 50 frt, és Szabó Mihályné 50 frt, Köszvényesi idősb Acs Mihály 100 frt, Gyergyó-őcsomafalvi Péter Agoston és neje 50 frt, és György Lőrincz kápolnás oláfalvi lakós 50 frtot hagyományozott.

— **Gyászhir.** Részvétellel vettük a következő gyászjelentést: A magyar minorita rendnek mély gyásza van. Főtisztelendő Danielovics Gáspár, besztercei házfőnök, arany érdemkereszttel kitüntetett katona nap, ki évtizedeken át működött lángbuzgalommal, f. év. június hó 23-án, reggeli 5 óraker a halotti Szentségek ájtatos felvétele után, életének 81., áldozópapságának 51-ik évében végelgyengülésben megszűnt élni. Lelkéért az engesztelő szent mise áldozat f. hó 24-én d. e. 10 óraker fog a rendház templomában bemutatattni. — hült tetemei pedig ugyanazon napon, d. u. 4 óraker fognak a helybeli köztemetőben elhelyeztetni. Béke poraira! Beszterczen 1885.

— **Köszönetel vettük** a következő meghívót: Tövisen 1885. június 30-án a helyi róm. kath. elemi népiskola évi zárvizsgálatának alkalmából ezen iskola javára a plebánia kertjében tartandó majálisra tisztelettel felkéri az iskolaszék.

— **A könyöröletes keresztény szívekhez.** Tegnap június 21-dikén este 8 óra tájban egy duló vihar összerongálta a trappisták épületét, a diónagyságu jégdarabok árja letarolta minden természetet, sőt a konyhaveteményeket is megsemmisítette és leszedte a fák gyümölcsseit. Ha Isten nem küld gyors segítséget, élelmékészletök fogytával beáll az inség, a nyomor. A több mint hetven árva-gyermek elpusztul, éhen hal. Az Isten és az ő Szűz Anyja nevében adakozásra hívom fel Magyarországn minden rangu és rendü keresztény lakóseit: Siessenek gyors adakozásukkal megmenteni a szétfoszlastól oly intézményt, mely a keresztény műveltségnek első és egy szólnál egyetlen támasza Boszniában. Az áldozatok inteni is vállalhatnak. A pénzdományokat kérem P. Bonaventura Alt-Gradisca, Slavonia czim, alatt, vagy az én nevemre küldeni. Máriastern június 22. 1885. P. Angelicus.

910—1885. t. 519. **Pályázati hirdetés** titkári állomásra. Az erd. rom. kath. Státus igazgatótanácsánál a titkári állomás üresedésbe jövén, annak betöltése czéljából pályázatot hirdetünk. Ezen állomás elnyeréséért, melylyel ez idő szerint évi 1000 frt. fizetés és 100 frt. szálláspénz van összekötve oly egyének folyamodhatnak, kik általános és alapos műveltség mellett különösen a fogalmázás és irodai ügykezelés tekintetében magoknak valamely tekintélyes irodában v. máskülönbben kellő gyakorlat szereltek, rk. vallásuak s korra nézve 40 évnél nem idősek. Pályázni kívánók ezen feltételeknek igaz olására szolgáló okmányokkal fölszerelt és az erdélyi r. k. Státusgyűléshez czimzett folyamodványaikat f. é. július hó végeig alattirt igazgatótanácsához nyújthatják be. Kolozsvárrt az erdélyi rom. kath. Státus igazgatótanácsának 1885 évi június 20-án tartott üléséből. Cseh Lajos.

Kiadja: Az erdélyi rom. kath. irodalmi társulat. Felelős szerkesztő: Dr. TÓDOR JÓZSEF.

Szerkesztőtársak: Dr. CSERNI BÉLA, Dr. SZUCHY BÉLA, STRAUBERT ÖDÖN, Dr. VERESS FERENCZ.

Nyomatott a püsp. lyc. nyomd. gyorssajtóján Gyulafehérvárrt.